

ekonomiky / E.S. Heyeyr // *Tohivlya i rynek Ukrainy: temat. zb. nauk. pr. – Donets'k : Don DUET, 2007. – No 23, T. 3. – P. 288-295.* **8.** Holov S. R. *Finansovy ta upravlins'ky oblik : pidr.* / S. R. Holov, V. I. Yefimenko. – Kiev : Avtoservis, 1996. – 543 p. **9.** Zakon Ukrainy «Pro bukhhal'ters'ky oblik ta finansovu zvitnist' v Ukraini» vid 16.07.1999 p. No 996-XIV [Web]. – Rezhym dostupu : // <http://www.rada.gov.ua/>. **10.** Ivanov Ju.B. *Nalогоvyy menedzhment: uchebnoe posobie* / Ju.B. Ivanov, V.V. Karpova, L.N. Karpov. – Kharkov: ID «NZhJeK», 2006. – 436 p. **11.** Karpenko O.V. *Upravlins'ky oblik: orhanizatsiya, metodolohiya, metodyka vykladannya: monohr.* / O.V. Karpenko. – Poltava: RVTs PUSKU, 2005. – 341 p. **12.** Kuter M.I. *Teoriya bukhhal'ters'kogo ucheta: uchebnyk* / M.I. Kuter. – Moscow: Finansy i statistika, 2003. – 640 p. **13.** Lozyns'ky, D. L. *Bukhhalters'ky oblik vytrat v systemi podatkovykh rozrakhunkiv : teoriya i praktyka [Tekst] : avtoreferat dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.09 / D. L. Lozyns'ky; Zhytomyr. derzh. tekhnol. un-t. - Zhytomyr : [b. v.], 2012.* **14.** Nehrych, I.M. *Orhanizatsiyno-metodolohichni aspekty obliku podatkovykh platezhiv pidpryyemstva dlya tsiley pryynyattya upravlins'kykh rishen' (na prykladi pidpryyemstv kharchovoyi promyslovosti) [Tekst] : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.06.04 / I.M.Nehrych ; L'viv. komerts. akad. - L'viv : [b. v.], 2003. – 20 p.* **15.** Podatkovyy kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 No 2755-VI [Web]. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua>. **16.** Polozhennya (standarty) bukhhal'ters'koho obliku 3 «Zvit pro finansovi rezul'taty» vid 31.03.1999 No 87 [Web]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (vtratyv chynnosti z 19.03.2013). **17.** Polozhennya (standarty) bukhhal'ters'koho obliku 15 «Dokhody» vid 29.11.1999 No 290 [Web]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-9>. **18.** Polozhennya (standarty) bukhhal'ters'koho obliku 16 «Vytraty» vid 31 hrudnya 1999 N 318 iz zminamy, vnesenymy nakazom Minfinu vid 26.09.11 r. No 1204 [Web]. – Rezhym dostupu : http://www.balance.ua/sai/sprav_info/psbu/Ctandart_16.htm. **19.** *Upravlencheskij uchet: kurs lekcij po programme «Finansy» IBMT pri BGU / A. G. Klyshkan'.* – IBMT BGU, 2009. – 88 p. **20.** *Upravlencheskij uchet: uchebnoe posobie / Pod red. A. D. Sheremeta.* – Moscow: RBK-Press, 1999. – 512 p.

Надійшла (received) 13.02.2015

УДК 657.421

О.О. ФАЛЬЧЕНКО, канд. екон. наук, доц. НТУ «ХПІ»;
Є.В. НАЗАРЧУК, магістр, НТУ «ХПІ»

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуто удосконалення технології організації обліку основних засобів для забезпечення якісної поведінки облікової інформації, яка порівняно з існуючими враховує: метод амортизації основних засобів; спосіб визначення їх ліквідаційної вартості. Розглядаються існуючі методи амортизації. Представлено алгоритм порядку вибору методу амортизації у бухгалтерському обліку основних засобів.

Ключові слова: амортизація, метод, основні засоби, облікова інформація, облік, звітність, управління.

Вступ. Глобальна конкуренція, активізація процесів інвестування вільних капіталів в економіку країни стали об'єктивними передумовами розробки єдиних підходів до формування та практичного застосування фінансової звітної інформації, що спонукає фахівців активізувати роботи з

© О.О. Фальченко, Є.В. Назарчук, 2015

інтеграції бухгалтерського та податкового обліку. Процеси розбудови ринкових відносин, становлення громадянського суспільства обумовили проведення трансформації національної облікової системи, яка б була здатна адекватно і своєчасно реагувати на сучасні управлінські запити. При цьому слід враховувати складність самої системи управління, яка формується взаємодією сукупності елементів, що характеризуються тісними зв'язками та взаємовпливом.

Актуальність вивчення основних фондів зумовлена і тим, що в умовах ринкових відносин на перший план висувуються такі питання, як технічний рівень, якість, надійність продукції, що цілком залежить від якісного стану основних фондів підприємства та їх ефективного використання, тому як поліпшення якостей засобів праці забезпечує основну частину зростання ефективності всього виробничого процесу.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Теорії та методології бухгалтерського обліку основних засобів присвячені праці відомих вчених економістів: Ф.Ф. Бутиця, П.І. Гайдуцького, М.Я. Дем'яненка, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, Ю.Я. Лузана, М.Ф. Огійчука, та ін. У цих роботах закладено методологічне підґрунтя для дослідження проблем формування облікової політики на рівні підприємства та визначення заходів в управлінні підприємством, ефективного використання основних засобів. Проте, питання організації обліку основних засобів для забезпечення якісної поведінки облікової інформації та потребують подальшого дослідження.

Метою дослідження. Узагальнення теоретико-методичних підходів до організації обліку основних засобів та розробка фінансово-економічного інструментарію, якій враховує оптимізаційні технології нарахування амортизації щодо визначення параметрів якісної поведінки облікової інформації в умовах інтеграції податкового та бухгалтерського обліку основних засобів.

Матеріали досліджень. Ефективне використання основних засобів зумовлює необхідність впровадження на підприємстві науково обґрунтованої системи обліку основних засобів, яка б відповідала вимогам управління. Система бухгалтерського обліку виступає джерелом економічної інформації, яка необхідна керівній ланці підприємства для своєчасного реагування на вплив зовнішнього середовища. Аналіз законодавчих актів, що здійснюють регулювання аспектів обліку основних засобів показує, що існують розбіжності фінансового та податкового їх обліку. До недавнього часу ці розбіжності стосувалися визначення, класифікації, оцінки, нарахування амортизації, ремонтних витрат.

Значну роль у вирішенні питання гармонізації бухгалтерського і податкового обліку основних засобів відіграє прийняття Податкового кодексу України, оскільки він побудований на принципах максимальної наближення бухгалтерського і податкового обліку. У даному нормативному документі спробували зблизити бухгалтерський та податковий обліки.

Визначення прибутку для оподаткування буде відбуватися на основі даних бухгалтерського обліку з урахуванням тимчасових і постійних податкових різниць. Проте абсолютного узгодження досягнути все ж не вдалося. Розглянемо основні причини такої ситуації. Затвердженим ПКУ передбачено цілком відмінну методику нарахування амортизації порівняно із Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств». Майже у всьому механізмі нарахування амортизації, описаний в ПКУ, копіює методику, викладену в П(С)БО 7 «Основні засоби».

Новацією ПКУ є встановлення мінімально-допустимих строків корисного використання об'єктів основних засобів. Хоча П(С)БО 7 не регламентує таку норму, даючи право підприємствам самостійно встановлювати такі строки при зарахування об'єкта основних засобів на баланс. Але визначено мінімально припустимий строк корисного використання не для всіх груп. Для основних засобів групи 1 – земельні ділянки та групи 13 – природні ресурси, на які амортизацію не нараховують, а також груп 10, 11 тобто бібліотечних фондів та малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) термін корисного використання не встановлено. Крім того, існує незначна відмінність щодо застосування методів нарахування амортизації в бухгалтерському обліку та для цілей оподаткування до виділених груп основних засобів. Зокрема, згідно норм П(С)БО 7, для інших основних засобів підприємство може застосовувати будь-який нарахування амортизації. У процесі експлуатації основні засоби фізично і морально зношуються. Суму нарахованої амортизації всі підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і зносу основних засобів.

Бухгалтерська концепція розглядає амортизацію як частину бухгалтерських операцій, метою яких є забезпечення систематичного списання, згідно вимог бухгалтерського обліку, вартості основних засобів на готову продукцію і акумулювання за рахунок цього коштів амортизаційного фонду на бухгалтерських рахунках. Вважається за доцільне прийняти таке визначення: «амортизація – комплексна економічна категорія, яка характеризує процес систематичного, поступового перенесення вартості засобів праці на вартість готової продукції підприємства, виготовленої з їх використанням, з метою забезпечення планомірного відновлення засобів праці внаслідок їх морального і фізичного зносу». У наданому визначенні не деталізується форма відновлення засобів праці, оскільки відшкодування морального зносу засобів праці саме по собі, на нашу думку, в умовах швидких темпів інноваційного розвитку галузей промислового виробництва, не може передбачати лише простого відтворення засобів праці; також вважається не доцільним виділяти тип продукції, на яку переноситься вартість засобів праці (готова чи реалізована), оскільки амортизація, як стаття постійних витрат, не може включатися лише до якоїсь певної групи створюваної вартості.

Запропоновані механізми та методи розрахунку амортизації не задовольняють вимогам сьогодення щодо накопичення необхідної суми коштів для відтворення основного капіталу підприємств. За таких умов актуальною є проблема правильного вибору методу амортизації, який буде застосовуватись на підприємстві. В основу можна покласти умовний поділ основних засобів на 2 типи: а) безпосередньо зайняті у виробництві, допоміжні та обслуговуючі (рахунки обліку 104, 105, 106); б) інші основні засоби, які в основному представляють інфраструктуру підприємства (рахунки обліку 102, 103, 107, 108, 109). Стосовно першого типу об'єктів, то для всіх основних засобів, щодо яких є можливість достовірно та з мінімальними витратами визначити обсяг виробленої продукції, застосовується виробничий метод.

Для цього всі засоби першого типу ми згрупували на три класи, в основу яких покладено швидкість зносу (насамперед морального) та характер застосування. До першого класу відносять високотехнологічні об'єкти – електронно-обчислювальні машини, периферійну техніку, інформаційні системи – та було запропоновано використовувати метод зменшення залишкової вартості, який показує найшвидшу динаміку амортизації. До другого класу відносимо основну масу виробничих об'єктів – різноманітні машини та устаткування, верстати, двигуни, пристрої – із застосуванням методу прискореного зменшення залишкової вартості, який за обсягами нарахованої амортизації показує усереднений результат серед трьох прискорених методів.

Для транспортних засобів, цей метод запропоновано в обов'язковому порядку. Якщо ж визначити фактичну потужність важко або неможливо, то застосовується один з т.зв. прискорених методів, що сприятиме швидшому поверненню капітальних вкладень).

Третій клас складають допоміжні об'єкти – інструменти, прилади, офісне обладнання – з використанням кумулятивного методу. До другого типу основних засобів (рахунки обліку 102, 103, 107, 108, 109) віднесено специфічні об'єкти, які можуть не приймати безпосередньої участі у виробничому процесі, важко визначити їх фактичну потужність та не складають питому частину основних засобів на підприємствах (крім сільськогосподарських). До цієї групи пропонуємо застосовувати прямолінійний метод.

Наведені рекомендації дозволяють встановити єдині підходи до нарахування амортизації на всіх підприємствах та підвищити якість облікової інформації і цим самим допоможе в поєднанні податкового та бухгалтерського обліку основних засобів.

Висновки. Проведений аналіз теоретичних розробок та нормативної бази з обліку основних засобів дозволяє визначити основні засоби як актив, що передбачає можливість отримання економічних вигод, і тому до складу основних засобів не потрібно включати ті об'єкти, від використання яких взагалі не очікується отримання економічних вигод. Таким чином, можна

зробити висновок, що запропонований фінансово-економічний інструментарій дасть змогу вдосконалити теоретико-методичну базу щодо організації обліку основних засобів, згладити нормативно-правових аспектів регулювання податкового обліку основних засобів, а також удосконалив технології нарахування амортизації основних засобів.

Список літератури: 1. *Ван Хайци*. Економіка нової демократії / Ван Хайци. – М., 2001. – 14 с. 2. *Грюніг Р.* Методи ідентифікації стратегічних факторів успіху / Р. Грюніг // Теорія та практика управління. – 1996. – № 6. – С. 84 – 93. 3. *Кузьельний М. В.* Класифікація необоротних активів у обліку / М. Кузьельний // Економіка України. – 2010. – № 3. – С. 78–81. 4. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. № 2755-IV. 5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку "Основні засоби", затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Bibliography (transliterated): 1. Van Hajci. *Jekonomika novoj demokratii* / Van Hajci. – Moscow, 2001. – 14 p. 2. Grjunig R. *Metodi identifikacii strategichnih faktoriv uspihu* / R. Grjunig // Teorija ta praktika upravlinnja. – 1996. – No 6. – P. 84 – 93. 3. Kuzhel'nij M. V. *Klasifikacija neobrotnih aktiviv u obliku* / M. Kuzhel'nij // Ekonomika Ukraïni. – 2010. – No 3. – P. 78–81. 4. *Podatkovij kodeks Ukraïni vid 2.12.2010. No 2755-IV. 5. Polozhennja (standart) buhgalters'kogo obliku "Osnovni zasobi", zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukraïni vid 27.04.2000 No 92:* [Web]. – Rezhim dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Надійшла (received) 16.02.2015

УДК 642.5(075.8)

Т.О.КОБЕЛЕВА, канд.екон.наук, доц., НТУ «ХП»
Л.С.МАРЧУК, студентка НТУ «ХП»

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА СПОЖИВАЧІВ

У статті запропоновані найпоширеніші методи оцінки ефективності реклами та їх роль на вплив споживачів. Значні грошові витрати на рекламу – головний її недолік. Тому доцільно використовувати дані методи, щоб даремно не витратити свої ресурси. А вже по результатах дослідження буде відомо, чи ефективно розробляти ту, чи іншу рекламу. Проблема визначення і аналізу ефективності зусиль фірми у сфері реклами достатньо актуальна.

Ключові слова: реклама, ринок, споживачі, ефективність, методи, маркетинг, дослідження.

Вступ. В сучасних умовах дуже складно уявити повсякденне життя без реклами. Без реклами неможливо представити розвиток науково-інноваційного потенціалу України [1]. Реклама оточує потенційного споживача повсюди: в магазинах, в транспорті, в мережі інтернету, на телебаченні та в інших найнепередбачуваніших місцях. Іноді ми навіть із

© Т.О.Кобелева, Л.С.Марчук, 2015